

مهدی مهمان دوست

کارشناسی ارشد علوم قرآنی

مجتبی سیاسر

کارشناسی ارشد علوم قرآنی Siasar.masroor@gmail.com

چکیده:

در این مقاله برآن شدیم تا به جامعیت قرآن بپردازیم. در مورد جامعیت قرآن از زمان‌های اولیه‌ی اسلام میان مسلمانان بحث‌هایی مطرح بوده است. یکی از بحث‌های بسیار حساس که بین اندیشمندان اسلامی مطرح بوده و هست، موضوع جامعیت قرآن است. جامعیت قرآن از مسائلی مهم تفسیر قرآن کریم است و دیدگاه علامه طباطبائی به عنوان مفسر صاحب نظر در این زمینه بسیار مهم است و می‌تواند راهگشا در حل بعضی از مسائل باشد. به نظر علامه جامعیت قرآن به معنای کامل بودن آن است. علامه طباطبائی جامعیت قرآن را در همه اقسام و صور آن، مبتنی بر مجموع ظاهر و باطن قرآن می‌داند؛ در ظاهر قرآن تنها تفاسیل اخلاق فاضله را می‌توان جست، اما معارف، شرایع و احکام در حد کلیات و اصول در ظاهر قرآن آمده‌اند و تفاسیل و جزئیات آنها در روایات بیان شده یا به طریق دیگری قابل دستیابی است.

کلیدواژه‌ها: مطالعه تطبیقی، دیدگاه علامه طباطبایی، علامه مجلسی، جامعیت قرآن

مقدمه

قرآن ناب‌ترین و اعجاب‌برانگیزترین متن وحیانی و آسمانی است که از جانب مسلمانان با دو رویکرد مواجه بوده است؛ رویکرد درونی که همان تلاش در جهت فهم معانی و مفاهیم ژرف این متن دینی است و رویکرد بیرونی که حاصل آن دانشی به نام علوم قرآنی است. رویکرد درونی که از دیرباز و شاید هم‌زمان با نزول وحی مورد توجه و استقبال مخاطبان وحی قرار گرفته است. حاصل آن گسترش و نفوذ فرهنگ نوین و عمیق اسلامی در جامعه جهانی معاصر پیامبر (ص) و تداوم آن تا هم اکنون بوده است.

علوم قرآنی که نتیجه رویکرد بیرونی مسلمانان به قرآن است هنوز هم در میان ایشان قدر و منزلت خویش را پیدا نکرده است. این دانش گرچه جنبه تمهیدی و مقدماتی دارد، اما ارتباط آن با تفسیر که رویکرد درونی به قرآن است، بسیار مهم و روشن